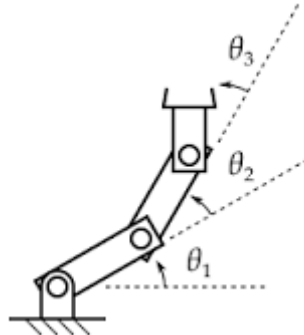

EVOLUČNÉ ALGORITMY 2016/2017 – veľké povinné zadanie

Popis

Predpokladajme existenciu robota v tvare kĺbového ramena s tromi rotačnými kĺbmi podľa obrázku.

Článok c_0 je na jednom konci pevne pripevnený k podložke zatiaľ čo na jeho druhom konci sa nachádza prvý rotačný kĺb, spájajúci články c_0 a c_1 . Uhol natočenia prvého kĺbu je θ_1 (meraný od vodorovného smeru proti smeru hodinových ručičiek). Druhý rotačný kĺb spája články c_1 a c_2 a jeho uhol natočenia je θ_2 (meraný od predĺženia článku c_1 proti smeru hodinových ručičiek). A napokon článok c_2 je pripojený k článku c_3 pomocou tretieho rotačného kĺbu, ktorého uhol natočenia je θ_3 (meraný od predĺženia článku c_2 proti smeru hodinových ručičiek). Na konci článku c_3 sa nachádza koncový efektor.

Článok c_0 má dĺžku l_0 , podobne článok c_1 má dĺžku l_1 , dĺžka článku c_2 je l_2 a napokon článok c_3 má dĺžku l_3 . Konkrétne dĺžky článkov sú: $l_0 = 10\text{cm}$, $l_1 = 70\text{cm}$, $l_2 = 50\text{cm}$ a $l_3 = 30\text{cm}$. Každý kĺb kvôli svojej konštrukcii povoľuje rotáciu iba v určitom rozsahu, konkrétne θ_1 je z intervalu $\langle 0^\circ, 180^\circ \rangle$, θ_2 je z $\langle -150^\circ, 150^\circ \rangle$ a θ_3 môže nadobúdať hodnoty z $\langle -130^\circ, 130^\circ \rangle$ (záporný uhol je uhol v smere hodinových ručičiek).

Robot je umiestnený v 2D súradnicovom systéme, pre os x je vodorovnou, os y je zvislou a počiatok je umiestnený na mieste styku robota s podložkou. Vyjadrovanie polohy koncového efektora v tomto súradnom systéme na základe uhlov natočenia jednotlivých kĺbov je náplňou priamej kinematickej úlohy. Pre polohu efektora sa dajú odvodiť vzťahy

$$x = l_3[\cos(\theta_1)\cos(\theta_2)\cos(\theta_3) - \sin(\theta_1)\sin(\theta_2)\cos(\theta_3) - \cos(\theta_1)\sin(\theta_2)\sin(\theta_3) - \sin(\theta_1)\cos(\theta_2)\sin(\theta_3)] + l_2[\cos(\theta_1)\cos(\theta_2) - \sin(\theta_1)\sin(\theta_2)] + l_1\cos(\theta_1)$$

$$y = l_3[\sin(\theta_1)\cos(\theta_2)\cos(\theta_3) + \cos(\theta_1)\sin(\theta_2)\cos(\theta_3) - \sin(\theta_1)\sin(\theta_2)\sin(\theta_3) + \cos(\theta_1)\cos(\theta_2)\sin(\theta_3)] + l_2[\sin(\theta_1)\cos(\theta_2) + \cos(\theta_1)\sin(\theta_2)] + l_1\sin(\theta_1) + l_0$$

ktoré reprezentujú priamy kinematický model použitého robota.

Opačnou úlohou je inverzná kinematická úloha, pri ktorej je potrebné na základe požadovanej polohy koncového efektora určiť uhly natočenia jednotlivých kĺbov tak, aby pri ich natočení dosiahol efektor požadovanú polohu buď presne alebo s nejakou chybou menšou ako zadaný prah. Jedná sa zvyčajne o problematickejšiu úlohu, pretože často explicitné vyjadrenie inverzného kinematického modelu robota nie je k dispozícii.

Úloha

Zistite, ako musia byť natočené jednotlivé kĺby, aby koncový efektor ramena bol v týchto polohách:

a) $x = 0\text{cm}$, $y = 160\text{cm}$	b) $x = -50\text{cm}$, $y = 50\text{cm}$	c) $x = 100\text{cm}$, $y = 60\text{cm}$
d) $x = 120\text{cm}$, $y = 40\text{cm}$	e) $x = 30\text{ cm}$, $y = 130\text{cm}$	f) $x = -40\text{cm}$, $y = 60\text{cm}$
g) $x = 35\text{cm}$, $y = 106\text{cm}$	h) $x = 76\text{cm}$, $y = 95\text{cm}$	i) $x = 26\text{cm}$, $y = 115\text{cm}$

Existuje niekoľko spôsobov riešenia, medzi nimi tieto dva:

- prehľadávanie priestoru možných hodnôt natočení kĺbov s cieľom nájsť takú kombináciu hodnôt natočení, ktorá čo najpresnejšie umiestni koncový efektor v priestore.
- vytvorenie aproximácie inverzného kinematického modelu (vo forme doprednej neurónovej siete) a využitie tohto modelu pre nájdenie vhodných natočení.

Vašou úlohou je vyriešiť problém obidvomi prístupmi, pričom v oboch využijete evolučný algoritmus ako nástroj pre numerickú optimalizáciu. Metódy pre realizáciu jednotlivých blokov evolučného algoritmu voľte podľa svojho uváženia.